14 Νοεμβρίου 2009

Βίος αγίου Ιωάννη του Χρυσόστομου (13 Νοεμβρίου) (2)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Συναξαριακές Μορφές

Συνέχεια από (1)

Κάτω από τέτοιες συνθήκες άρχισε το ιερατικό του στάδιο ο Χρυσόστομος στην Αντιόχεια και κατόρθωσε να κυριαρχήσει στην πνευματική ζωή της πόλεως. Μεγάλο όπλο του ήταν ο λόγος. Μιλούσε ακατάπαυστα κάθε Κυριακή και Παρασκευή, τις δε Τεσσαρακοστές και Διακαινησίμους κάθε ήμερα, περιερχόμενος όλους τους ναούς της πόλεως και τα παρεκκλήσια, αλλά προτιμώντας τη μεγάλη εκκλησία που είχε ιδρύσει ο Μ. Κωνσταντίνος. Προφύλασσε το λαό από τις αιρέσεις, συμπαραστεκόταν αυτόν κατά τις δύσκολες ήμερες, όπως η στάση των ανδριάντων (387), ανέλυε προς αυτόν τα περιεχόμενα της Γραφής, προΐστατο της κοινής προσευχής, οργάνωσε τη φιλανθρωπία. Η Εκκλησία Αντιοχείας έτρεφε κατά τους χρόνους του 3.000 καταγραμμένες χήρες και παρθένους και μεγάλο αριθμό ορφανών, περιέθαλπε δε πολυάριθμους ξένους, ασθενείς και φυλακισμένους. Από την περίοδο αυτή προέρχεται ο μεγαλύτερος όγκος των ομιλιών του.

Η φήμη του είχε διαπεράσει τα όρια της Συρίας και, ενώ όλοι περίμεναν να διαδεχθεί στην Αντιόχεια τον Φλαβιανό, τα πράγματα ακολούθησαν άλλη οδό. Όταν πέθανε ο Νεκτάριος Κωνσταντινουπόλεως, ο επιτήδειος ιεράρχης Θεόφιλος Αλεξανδρείας, κρίνοντας κατάλληλη τη στιγμή να επιβάλει τις απόψεις της έδρας του επί του ζητήματος της διαδοχής, μετέβηκε στην Κωνσταντινούπολη μαζί με τον γέροντα πρεσβύτερο Ισίδωρο, που τον προόριζε για την κενωθείσα θέση. Αλλ’ ο ευφυέστατος ευνούχος πρωθυπουργός Ευτρόπιος, που είχε δώσει αυτοκράτειρα στην πρωτεύουσα, ήταν αποφασισμένος να δώσει και αρχιεπίσκοπο τώρα. Κατά μία επίσκεψη του στην Αντιόχεια είχε λάβει γνώση για την προσωπικότητα και το έργο του Χρυσοστόμου, και έπεισε τον Αρκάδιο ότι αυτός ήταν ο κατάλληλος για τον αρχιεπισκοπικό θρόνο της πρωτεύουσας άνδρας. Ίσως είχε κάνει λάθος, τουλάχιστο από τη δική του πλευρά, διότι ο Χρυσόστομος δεν ήταν άνθρωπος που μπορούσε να προσαρμοσθεί σε αυτοκρατορικό περιβάλλον, και αυτό υπήρξε δυστύχημα γι’ αυτόν και την Εκκλησία, θέλοντας λοιπόν να εξουδετερώσει ενδεχόμενη άρνηση του Χρυσοστόμου και πιθανότατη αντίδραση του λαού της Αντιόχειας, ο Ευτρόπιος φρόντισε μέσω του έπαρχου να επιβιβασθεί αυτός σε άμαξα παραπλανητική και να οδηγηθεί διά ξηράς στην Κωνσταντινούπολη, για να μη δει πλέον ξανά τη γενέτειρα του. Ο υποψήφιος πληροφορήθηκε τις προθέσεις των αρχόντων καθ’ οδό και φαίνεται ότι δεν έφερε μεγάλες αντιρρήσεις. Στο μεταξύ ο Αρκάδιος είχε προσκαλέσει αριθμό επισκόπων, οι οποίοι μαζί με τον κλήρο και το λαό επικύρωσαν την αυτοκρατορική, εκλογή, διαφώνησε δε μόνο ο Θεόφιλος Αλεξανδρείας. Τέλος αυτός όχι μόνο υποχώρησε, αλλά και αναγκάσθηκε να χειροτονήσει τον Ιωάννη σε επίσκοπο την 15 Δεκεμβρίου 397· δεν λησμόνησε όμως ποτέ την ταπείνωση που υπέστη. Ο νέος αρχιεπίσκοπος ενθρονίστηκε την 26 Φεβρουαρίου 398.

Ο Χρυσόστομος υπήρξε ρήτορας που συνάρπαζε τα πλήθη και σπουδαίος

οργανωτής του εκκλησιαστικού και κοινωνικού έργου. Σε μια επαρχιακή μεγαλούπολη, όπως ήταν η Αντιόχεια, σαν αρχιεπίσκοπος θα μεγαλουργούσε· αλλά στην πρωτεύουσα δεν μπόρεσε να χρησιμοποιήσει όλες τις ικανότητες του, διότι στερούνταν το προσόν της ελαστικότητας και προσαρμοστικότητας απέναντι στους πολιτικούς άρχοντες. Σφοδρός τιμητής των πάντων, μετέβαλλε τους φίλους σε εχθρούς. Γι' αυτό δεν του επιτράπηκε ν' ασκήσει επί μακρό χρόνο τα αρχιεπισκοπικά του καθήκοντα και όσο χρόνο ποίμανε δεν ήταν αδιατάρακτος στα έργα τον. Εξ αιτίας αυτού η Εκκλησία στερήθηκε την αναμενόμενη προσφορά απ' αυτόν, αλλά κέρδισε αιώνια από το παράδειγμα της ακατάβλητης ηθικής αντιστάσεως του. (περισσότερα...)